

Kinh Tăng Chi | Chương Ba pháp | Phẩm Lớn (tt3) | Sư Giác Nguyên giảng 27/04/2018

Khi chúng ta, cũng phải cũng khoảng trở lại cái bài hôm qua. Bữa qua mình giảng chưa hết. Vẫn chưa hết, nghe qua giảng gì hết bài, anh quay vẫn chưa hết qua lời giải bài, bài căn bản, các văn bản về du sĩ ngoại đạo. Mà đó là gì? Trong cái bài, trong cái đoạn kinh đó, Đức Phật giảng do các vị tỳ kheo hỏi: thế nào là cái điểm khác biệt, điểm khác biệt của tham sân si?

Thì ở đây chúng tôi phải nói rõ là cái câu hỏi đó có nhiều đáp lời lắm, nhớ, nhiều lắm. Nhưng mà đừng có một chuyện thôi, chút nữa bây giờ các vị muốn đưa con trong một cảnh khác, trong một hoàn cảnh mà tất cả các thời gian đâu mà nói. Thứ hai, tùy vì hoàn cảnh từng đối tượng mà nói cái gì.

Chỉ ví dụ như bây giờ mình nói chuyện với con mình đi, mình nói về cái món bánh xèo đi, thì tùy lúc, tùy lúc mà mình nói cái khía cạnh nào. Thì chắc chắn rồi, tôi cứ buổi nói chuyện đó chỉ nó cái thẳng nào nói vậy, cái bánh xèo thôi. Mà mình nói tất cả mọi chuyện bánh xèo thì thứ nhất là không có thời gian, thứ hai là nó không có nhằm chỗ. Cho nên mình chỉ nói một hai cái khía cạnh về cái bánh xèo thôi.

Kiểu này cũng vậy. Trong trường hợp này thì biết cái kinh này chỉ nhắc tên một chuyện thôi. Mới nói là nếu ai hỏi thế nào là cái sự khác biệt trong tham, trong sân, trong si, thì các người hãy trả lời cái này: tham, nói theo những quan điểm thế gian luôn, cao quá chất, nhớ, luôn cái trán là quan điểm thế gian.

Sẽ có tiếng đề đó đây, cái cần biết đó, tham đó thì nó không có cái biểu hiện gì ghê gớm. Trị về sớm anh em mình là đồng tránh kên, mình hiểu, ngoài nó biểu hiện ghê gớm. Không có biểu hiện gì ghê gớm nhưng mà nó rất là khó trừ.

Còn cái sân thì nó có những biểu hiện ghê gớm nhưng mà dễ trừ hơn. Cái si thì nó cũng không có biểu hiện ghê gớm nhưng mà nó lại rất là khó trừ. Là bởi vì si là cái

ngu, mà cái ngu là trời tối, đã là tối thì biểu hiện nó không có âm âm, nó không có ồn ào. Nhưng mà cái sân, nhưng mà cái gốc tối của si thì mới bị điếc rồi, rất là khó bỏ.

Mấy cái ngằm ngằm vậy nó còn ngoài, và trong bệnh lý cũng vậy. Mình thấy có nhiều chứng mình thấy ghê gớm, sinh phù lên rồi chảy máu, rồi chảy mũi nước vàng, rồi bệnh nhân lên ship, thấy vậy. Nhưng mà cái đó lại không có gì ghê gớm. Còn có những bệnh thể nào âm thầm không lắm vậy đó, mà chữa hoài không hết.

Chẳng hạn như tôi biết ở trong ngành y học hiện đại này có một vài chứng bệnh là nghe dừng e qua, hoặc nhìn qua đó chẳng có gì hết, nhưng mà chữa hoài không hết người biết tục. Thí dụ như các chứng bệnh, giống ở bên Việt Nam thì bệnh gút, tại Quảng Bình thường tiền, nhìn vô là nó cũng chẳng có gì ghê gớm. Cái người bị bệnh nó mình thì mấy cái khớp tay nó sưng lên vậy đó, có người thì nó hơi bóng bóng chút gì đó, nhưng mà cả nơi là gì? Đi vào quan tài với nó.

Nhưng mà nói còn còn dễ hiểu ông nữa, còn còn khó tính nữa, đó là một số bệnh ngoài da. Làm mang theo xuống mồ luôn. Bệnh ngoài da thì rất nguy hiểm, chữa hoài hết, rất là nhiều bệnh: bệnh vẩy nến, rồi bệnh da khô, rồi bệnh giống chân miệng, mẩn mẩn ngứa ở trong này, trong đó có vô số bệnh ngoài da, mà trong đó có những cái chứng chữa hoài không hết.

Si đây cũng vậy. Đây là cái tham nó không có cái gì thấy gớm, không có biểu hiện ghê gớm, nhưng cả hai ông này là rất khó chữa, rất là khó trừ nhé. Còn cái sân nó biểu hiện cái ghê gớm, nhìn vô là thấy sốc liền.

Hai ông này là rất khó chữa, rất là có nhé, em nhé. Còn cái sân nó biểu hiện ghê gớm, nhìn vô là thấy sốc liền, ai cũng nhận ra liền, nó để lại những cái hậu quả rõ ràng. Nhưng mà thấy vậy, nhưng mà nó mau lắm, trừ rồi cứ tiếp theo, mọi chuyện không dừng lại ở đó.

Từ đâu mà có tham, từ đâu có sân, từ đâu có suy nghĩ nữa? Tôi nhắc lại ý này, nó có tới một ngàn lẻ một câu trả lời cho các câu hỏi tham từ đâu đến, sân từ đâu đến, và si

từ đâu đến. Không phải một cách trả lời nhé em, chẳng phải một cách, thật là 100 cách, 200 cách, mà nó có một ngàn lẻ một cách. Nhưng ở đây mình chọn cái câu trả lời phổ biến nhất, mà có tính cao nhất, đó chính là do tác ý tưởng.

Đây lại là một chuyện nữa. Tại sao ở trong bản tiếng Việt để tịnh tướng, mà ở đây thì chúng tôi lại dịch là mỹ tướng? Nha, thì các vị làm ơn nè, làm ơn đánh cái chữ Subhanimitta, S-U-B-H-A-N-I-M-I-T-T-A. Subha xuất phát từ kể bên nó, cái chữ Subhā tiếng Anh nghĩa là đẹp. Quý vị đánh chữ Subhā ở trong Google thì các bạn coi có bao nhiêu người trên thế giới này, mình nghiên cứu Phật học phiên dịch kinh điển Pali, người ta đã dành cho chữ Subha là làm đẹp, chứ đâu phải là sạch đâu. Và những người đó là ai, hay là những tên tuổi nào, mà quý vị đã nghe, có lúc đã coi.

Cái gì đâu mà tôi không thấy cho chị Ánh Subha, tôi cứ ghi tại Bắc Mỹ. Cho tôi cũng vì nó bất tịnh vì sao? Mình theo tôi nha, là nhiều lần, rất nhiều lần, cho nó rằng lại các dịch giả Trung Quốc ngày xưa có một cái kiểu làm việc rất là gọn, nhưng mà cũng rất là hạn chế. Đó là họ lựa ra một số cái nghĩa căn bản của một cái từ tiếng Pali, tiếng Sanskrit, họ lựa ra một số nghĩa gốc, nghĩa lớn, nghĩa thường thấy, nghĩa phổ biến. Rồi mới lấy cái nghĩa, những ý nghĩa đó làm chuẩn. Cứ thấy cái chữ đó là phang cái nghĩa kỳ vô, thấy cái chữ đó là phang nghĩa nó vô. Cho nên dịch vậy thì gọn, nhanh lắm, khỏi có phải là tới lượt nuôi cha xuống nhà.

Và cũng phải nói thêm là Phật giáo Trung Hoa không có khai thác kho tàng sớ giải. Và lý do chúng ta hoàn toàn, chúng ta hoàn toàn có cơ sở, có lý do để khẳng định điều đó. Nhưng các dịch giả Trung Hoa như là ngài Cưu-ma-la-thập, người Thiên Trúc nhé, người đi vào cái rồi ngài Huyền Trang, ngài Nghĩa Tịnh, Pháp Triễn, em thấy cao, từ các quý ngài này không có khuynh hướng tận dụng khác cái nguồn thứ bảy, Please phim. Bằng các ngài phiên dịch kinh điển Sanskrit. Mình kinh điển Sanskrit là ở đâu ta, đâu ra? Ngã tư anh là do các thứ vị duyên giả, soạn giả, tác giả của các cái bộ phái Phật giáo nằm ngoài cái Thượng tọa bộ Theravada nhé. Em đã là kinh sách của các bộ phái, là con như đã xa xôi với kinh điển Pali, màn này sẽ bị lại

không có tham khảo. Cho nên, cho nên là các bạn cứ dịch kinh điển theo cái ông Đặng Văn, chứ không có phải là thì kiến thức mà không nha.

Chị biết rồi, nói cái này là tôi chan vào là cả nóng kiến lửa, chứ không phải là ổ kiến lửa, mà cả núi tiếng lửa nó. Nhưng tôi vẫn nói nha, tôi chịu trách nhiệm tin tức em cái điều tôi nói nha. Tôi còn sống sờ sờ đây, ghi âm ghi hình còn đây, tôi chịu trách nhiệm để cho cái bị ném đá.

Rồi trên em trở lại cái từ Subha. Ở đây bốn cái đặc tính của pháp hành tử vi đường, Đức Thế Tôn nhắc đến, đó là vô thường, khổ, vô ngã và bất mỹ. Thằng đi cha lúc khác, anh nấp ta và Subha. Khác thì có chỗ làm thêm cái sân nha ta nữa nha, vô thường.

Khổ vô ngã và bất mỹ. Tại sao chỗ khác mình thấy có sắc và sống khác, thì có chỗ làm thêm cái sạch nữa, chứ ở đây vô thường khổ bất mỹ ngã không có. Chỗ kia bốn, ở chỗ đây chỉ có ba. Nhưng mà tại sao giờ xuất phát dịch là bất mỹ? Là vì sao? Thứ nhất là có nguồn kinh điển chứng minh. Thứ hai, xét về ý nghĩa mà nói, thì cái khía cạnh đẹp nó mang tính bao quát hơn là cái khía cạnh sạch.

Tôi ví dụ như tôi thích một cái hơn, tôi thích cái hoa này mà tôi không thích đi qua kia, thì cái chuyện đầu tiên là tôi ngắm nó thấy cảnh đẹp chứ không phải khi ngắm nghĩa cảnh sạch. Cái bị nhớ dùng cái đó đi nha. Hoa, phong cảnh, tôi thích phong cảnh Thụy Sĩ hơn là phong cảnh của Pháp, là cũng ngắm được tới đẹp. Chiều thủy nhẵn cái sang nga rồi. Cái hồ này so với hồ kia, núi này so với núi kia, kể cả người, tôi thương cái cô này hơn con kia, thì chuyện đầu tiên là tôi nhắm tới khía cạnh đẹp chứ phía cảnh sạch chúng tôi đâu có giống.

Với cảnh sạch, làm ơn nghĩ giùm, dù cho nó có đúng như vậy không, suy lý đi. Thứ nhất là gì? Cứ hay gỡ kinh ra coi có phải như vậy không. Đáng ra đồng ý chỗ chữ chỉ, xuất phát nó có nghĩa là sao? Suất cái có nghĩa là không sạch. Có chứ không phải không. Nhưng mà kém nghĩa, cái chỗ mà mang ý nghĩa có hơn là đẹp.

Và mang nhớ giùm cái điểm này. Bữa nay giảng tới chỗ này tôi phải dành một ít thời gian, dù mất nhiều, để bà con đừng tiếp tục mà ngộ nhận nữa nha. Tôi nói lại lần nữa, cái khía cạnh đẹp xấu nó phổ biến trong các phạm vi hơn là cái cảnh sạch dơ nhé. Có một góc độ đặc biệt, cái chuyện như đồ ăn thức uống thì cái cảnh sạch dơ nó quan trọng hơn cái cảnh đẹp xấu. Thí dụ như vậy.

Chứ còn bắt đầu từ cái mặt, cái ở, rồi cái nhìn cái ngẫm, ngay cả trong âm thanh mùi vị, thì vẫn là cái đẹp đi trước. Ngay cả trong âm thanh thì đáng ra trong đó không có cái khía cạnh là sạch dơ, nhưng mà nó có cái khía cạnh hay dở mà mình hoàn toàn có thể dùng cái từ, đó là kỳ, đó là đẹp. Giai điệu đẹp, cái làn điệu nó hay nó đẹp. Cái chữ này người ta có dùng chứ không phải không có dùng nha.

Cho nên cái cảnh nào lý do nào mà dẫn đến tâm tham, thì ở đây mình phải nói đó là chính là vì sự các ý đến cái cảnh đẹp bên trong sáu trần, cho nên tham mới có. Tha máy cái cảnh đẹp ở đây tức là cái bền bác. Còn cái cảnh xấu quá rồi nên là bị chê. Ví dụ như bây giờ chúng ta phàm phu có nghĩ đến cái ngon ngọt béo bùi thơm, thì nó chính là cái đẹp của sáu căn nha. Em dễ nhìn dễ nghe dễ ngửi, em vậy nên em mới vậy. Chiều chị, cái đó gọi là cái đẹp của sáu căn nha.

Chính vì chú ý đến những cái cảnh này, chúng ta mới có tâm tham, thích cái này thích cái kia. Chứ nhận thức của một cái hàng giả tứ niệm xứ, trong nhận thức Phật thánh nhé, sẽ không có lưu tâm đến tiếng chung đứng riêng của sáu trần, không có lưu tâm đến những chiếc đẳng ngọt béo bùi, của chất của sáu căn, thì làm gì có cái thích. Mà không có cái thích thì làm gì có cái ghét. Tôi nói bằng cách technical thôi, mang tính kỹ thuật chứ không phải nói bậy bạ.

Tôi vang cái vị được cái như vậy. Trong thời gian này tôi đang ở Vesinh a, mỗi đêm có giảng và người ta có tìm lai, thì không biết bà con nó Trung Lương có nghe không, có xem hay không. Sở dĩ tôi hỏi như vậy là bởi vì đêm hôm qua tại pháp hội, tại hội ở mỗi đêm tại thiền viện Chân Lý ở Vesinh nha.

Sở dĩ tôi hỏi như vậy là bởi vì đêm hôm qua tại pháp hội, tại thiền viện Chân Lý ở Vĩnh Long, mỗi đêm tôi đều có nói nhiều rồi.

Cái này tôi nói làm sao mình trong bốn đế. Quên mất, bốn sự thật. Mai không biết tới bốn sự thật này, mọi thứ là có, thích, thọ vui buồn, cái gì cũng là khổ. Chính vì không biết thế này, không biết khổ, cần biết tập, từ đó mới có cái ý niệm xác định cái này mình thích, cái này mình ghét. Khi mình quên mất rằng ở trong một cái đúng, thấy chồng nó đâu ra, thì mình thích là ghét gì đi nữa thì cũng là không phải, đúng đâu giác nó thôi.

Mà chính cái vô minh trong đó cho nên chúng sanh mới có cái xác định cái này là cái tôi thích, cái này là cái tôi ghét. Mà vì đâu mà có cái xác định quái gở như vậy? Là vì nhiều lý do: tiền nghiệp quá khứ dẫn ta vào cảnh giới nào, môi trường sống nào, được cộng với khuynh hướng tâm lý thích cái này ghét cái kia, được cộng với môi trường sống, mình chung chạ với ai, sống ở đâu. Chính vì mấy cái điều kiện, mấy cá nhân tố này, nó mới dẫn đến chuyện ta thích cái này, ta ghét cái kia. Mà từ có cái thích nó mới giận lên cái ghét. Có thích là có ghét, bảo đảm một trăm phần trăm, một trăm phần trăm. Mình đã luôn nghe cho nó chắc, có thích là có ghét.

Tại sao vậy? Bởi vì khi mà tôi thích cái gì đó có nghĩa là tôi không chịu nổi cái ngược lại. Tôi rất là thích mát mẻ cho nên tôi chịu không được cái nóng. Tôi rất là thích cái sự ấm áp cho nên tôi rất ngại cái lạnh lẽo. Tôi rất là thích sự chung chạ cho nên rất ngại cái sự xa cách, cái sự cô đơn. Tôi rất muốn gần người đó cho nên tôi rất là khổ khi tôi phải xa người đó. Tôi rất là ngại đói cho nên rất là muốn thích ăn. Vì tôi rất thích ăn cho nên đi lâu, trong thời gian lâu quá, tôi thấy đói chịu không nổi.

Có nghĩa là cái thích và cái ghét nó nuôi dưỡng lẫn nhau, nó quy định lẫn nhau, cái này nó tạo ra cái kia. Chính vì thích ghét nó quy định lẫn nhau cho nên cái khổ và cái vui nó cũng quy định lẫn nhau, thì nó nuôi cái kia. Cái này nó nuôi cái kia. Có cái thích cho nên có cái ghét.

Cho nên chúng ta mới có cái định nghĩa sau đây. Sao đây? Bây giờ cả bên kinh tạng lẫn A Tỳ Đàm đều xài chung định nghĩa này: tất cả phiền não trong đời gom gọn lại, nhận cho dễ nhớ, chỉ có thích và ghét thôi. Còn cái gốc là vô minh tà kiến, nó là đệ nhị, gọi nó gọn. Với người mà chậm nhớ, chậm hiểu đó, thì phiền não đời chỉ có thích và ghét. Trong Niệm Xứ vẫn dịch là tham và sân, tức là thích và ghét. Phiền não đời chỉ có tham và sân thôi, tức là thích và ghét.

Mà thích là gì? Thích có hai, ghét có hai. Thích đó có hai là gì? Là muốn có cái gì đó và muốn đừng có cái gì đó. Còn ghét tức là khó chịu, nó cũng có hai, tức là không muốn có cái này, cái kia. Cái tham mà cái sân nữa. Tham nó có hai, là muốn có cái gì đó, không muốn có cái gì đó. Còn cái sân này, cái khó chịu, nó cũng gồm có hai: một là không có được cái mình muốn cũng là khổ, cũng là bức bối, mà phải chịu đựng cái mình không muốn cũng là bức bối. Cái này nó thấy nó thường mà nó rất là sâu.

Tôi nhắc lại, phiền não gồm có tham và sân cho nó gọn. Tham là muốn cái gì đó có, thứ hai là muốn cái gì đó đừng có, nó cũng là tham. Rồi cái sân nó cũng hết.

Thứ nhất tham là muốn cái gì đó có. Thứ hai nó là muốn cái gì đó đừng có mất, nó cũng là tham. Còn sân, sân thứ nhất là mình bất mãn vì không có được cái mình muốn, là bất mãn. Sân thứ hai là vì né không được cái mình ghét, cũng là sân.

Từ đó suy ra, khổ vui ở đời, mọi thứ. Khổ có hai nguồn, là có cái gì đó nên ta khổ, và không có cái gì đó nên ta khổ. Còn vui, bao nhiêu thứ hạnh phúc trên đời này, từ cái côi Phạm Thiên xuống tới côi A Tỳ địa ngục, con ong cái kiến, côn trùng, con dê con chó con heo con trâu con gà, tất cả hạnh phúc trong đời này nó cũng có hai nguồn thôi. Có nghĩa là có cái gì đó nên ta hạnh phúc, không có cái gì đó nên ta hạnh phúc.

Tôi chỉ ví dụ nhẹ, bắt tôi kể có chết, tôi phải nói nhiều, chứ không như bây giờ. Có nhan sắc, có sức khỏe, có tiền bạc, có quyền lực, có tình cảm, có quan hệ xã hội tốt, thì cả được gọi là những cái có mà làm cho phàm phu vui hạnh phúc. Cần những cái

không mà làm cho phàm phu hạnh phúc, là không nợ nần, không bệnh hoạn, không tù quán, không vấn đề pháp luật. Đó là những cái không mà là hạnh phúc.

Còn đau khổ, có những cái có mà làm cho phàm phu đau khổ, như có nợ nần, có bệnh hoạn, có tù quán, có vấn đề pháp luật. Đó là những cái có mà làm cho phàm phu đau khổ. Và những cái không mà làm cho phàm phu đau khổ là gì? Không nhan sắc, không tiền bạc, không sức khỏe, không uy tín, không quyền lực. Đó là những cái không mà làm cho phàm phu đau khổ.

Rồi bây giờ tôi trở lại. Mình đang kiểm thế nào là cái nhân cần thiết, cái nào là cái điều kiện tối yếu, mà cũng là phổ quát để cho tâm tham nó có mặt. Đó chính là cái sự tác ý, cái chú ý, cái sự quan tâm, cái sự lưu ý khía cạnh đẹp của sáu trần. Cảnh đẹp đó được gọi là mỹ tướng, subhanimitta. Chính vì chúng ta có lưu tâm với khía cạnh đó cho nên lỡ mà không thấy được cái cảnh đó là mình bèn khổ. Hoặc thấy cảnh đẹp rồi mới đi chơi hai người đang áo mưa, là một cái gì đó tôi không có mong đợi, nó đã làm cho cái cảnh nó không còn đẹp như tôi nghĩ nữa, thế là tôi khổ.

Mình có đi ngang một cái cánh rừng, cái chuyện đầu tiên của lưu ý là gì? Hoa nhiều, cỏ đẹp, có nhạc của sông con suối, có ao có hồ, gốc cây, có đá có sỏi. Các người quá lưu ý với những cái cảnh này cho nên nó thích. Tôi quan sát một người khác phái, tôi thấy có mắt, có môi, có mũi, có tóc đúng như trong thế. Thực chất đó là tôi lưu ý cái khía cạnh đẹp của sáu trần trong nó. Chứ nếu mà tôi không lưu ý đến những cái chậm đó, hoặc là tôi lưu ý cái cạnh mặt trái của nó, thì làm gì mà tôi thích. Nhưng mà chính vì tôi chỉ lưu ý cái khía cạnh tích cực của nó thôi, cho nên tôi mới mê nó. Có hiểu kịp không?

Cho nên cái chuyện đầu tiên, sau khi cảnh đẹp của sáu trần, người ta mới thích. Trong khi đó, nếu mà nói rất ráo, thì tinh thần của Phật pháp, thì làm gì có cái khía cạnh nào gọi là đẹp luôn, quý vị. Nếu mà nói rất ráo. Thí dụ như trong cái nhìn của một hành giả, thì chỉ có danh là sắc, chỉ có nhân là duyên, chỉ có thiện và bất thiện. Chỉ có danh là sắc, chỉ có nhân là duyên, chỉ có thiện rồi bất thiện, chứ làm gì có cái đẹp với xấu ở

đây. Cái khái niệm đẹp xấu là cái nhìn phân biệt của phàm phu mà. Tại sao không có phân biệt đó? Là vì ông Thánh ảnh không có nhớ rằng mọi thứ là khổ, anh không có nhớ rằng mọi thứ chỉ là một cái trống, cho một cái trống. Cái lý do được gọi là một trống, là bởi vì

Cũng nhớ rằng mọi thứ chỉ là một cái trống. Cho một cái trống cát, giả lời được gọi là mô, được gọi là một trống là bởi vì đó là một cái khối tổng hợp của nhiều thứ rời rạc do nhân duyên gom lại mà gọi là một trống. Chứ chẻ nhỏ ra thì một trống cát là nó do nhiều hạt cát, một cái nhà là nó do nhiều cái miếng con nhỏ mình làm thành tạo nên.

Trong với nhận thức rõ ràng như vậy, tinh tế như vậy, thì làm gì có đẹp có xấu trong một trống cát, trong một trống tro. Chính vì không thấy mọi thứ là trống cát, cũng không thấy mọi thứ là trống tro, sẵn sàng rời rã phân hủy ly tán, cho nên kẻ phàm phu không có tu tập mới nhìn thấy trong đó có cái này hay, cái này ngon, cái này đẹp, cái này hấp dẫn, cái này cần phải theo đuổi.

Mà hễ có thấy cái đẹp thì tự nhiên là mình lưu ý đến cái xấu. Thế là bên cạnh cái lưu ý đến cái đẹp để mà thích thú, để tâm tham nó có mặt, thì chúng ta lập tức có thêm cái khuynh hướng thứ hai, đó là lưu ý đến cái sâu, lưu ý cái cảnh xấu. Cái đó cần được gọi là tâm sân để mà phá nó nha.

Nhớ nha, cho mình giảng với cái thứ hai rồi đó. Chứ giảng nữa, này mình có quan tâm đến cái đẹp, quan trọng đến cái đẹp, thì cái hệ quả tất yếu là anh sẽ quan tâm đến cái cảnh xấu của nó. Đương nhiên hễ con chú ý đến cái đẹp của đóa hoa nở thì tự nhiên ta rất là khổ tâm khi nhìn thấy cánh hoa nó bắt đầu nó tàn úa. Cũng vậy, chúng ta có cái lòng chú ý đến cái đẹp của một người thì ta cũng sẽ khó mà cam tâm, khó mà đành lòng chấp nhận cái xấu ở một người.

Nha, trong cái đó nếu mà trong mắt mình có cái đẹp của một người, nó chuyển động, nhăn tít, có ai mình thôi thì ra không có nhân răng nữa, có rưng má, hết lưng chồng đi nữa, thì trong mắt mình đó cái chuyện làm xấu rồi đó, nó không thì vẫn để thôi.

Ví dụ như mẹ của mình đi, mình nhìn mẹ. Mình không phải nhìn qua nhan sắc của mẹ đâu, đúng không. Nếu mình là con gái thì mình nhìn ba mình, mình không phải nhìn bằng cái nhìn của nam nữ, không có. Cho bố mình, mà cái nhìn của người khác phái. Mà mình là con trai thì mình đâu có nhìn má mình mà từ cái góc độ nam nữ, góc độ khác phái. Quý vị mà mình nhìn những giá trị tinh thần đằng sau cái hình hài, cho nên bố mẹ tuổi nào mình cũng thương như nhau. Cảm giác bố mẹ càng bệnh dữ dội, càng già dữ dội, càng xấu dữ dội, càng mòn hao dữ dội, thì mình càng thương dữ dội nha.

Còn nếu mà mình nhìn người khác mà từ cái góc cạnh mà tàn khuyết tật nguyên của phiền não đó, mình chạy theo cái cảnh đẹp là ở ngoại diện, nhìn cái nguyên nhân cái bề ngoài đó nha, thì coi như mai này qua cái sự thử thách của thời gian đó thì coi như cái niềm tin yêu của mình đối với cái vẻ ngoài ấy lại từng bước từng phút bị thử thách. Vì đâu vậy? Là vì có một thời chúng ta đã gửi gắm toàn bộ cái niềm tin yêu vào cái vẻ ngoài. Nay cái vẻ ngoài đó không còn như ngày xưa nữa, thế là cái niềm tin anh cũng không còn như ngày xưa nữa, và thế vào đó, lấp vào đó là một sự thất vọng, là một sự chán ghét chán chường.

Cho nên đi ở đâu có tham là có sân. Nó là cái nguồn của bất mãn nằm kể bên nó thôi. Nhưng có một điều trong kinh nói rất rõ, đối với đề mục, đối với cái đối tượng sáu trần dục có thể là như vậy. Chỉ có đối với năm dục vật chất thì mới có chuyện đó. Còn nếu mà thích trong thiện thì không. Thích trong thiện thì không có cái sự bất mãn, bởi vì cái cảnh thiện không có cái biến ngoại.

trong thiện thì không nhanh chán, trong thiện này không có sự bất mãn bởi vì cảnh thiện nó không có sự biến hoại, không có sự phân hủy tàn khốc như là trong năm cảnh dục vật chất. Ví dụ như mình mê ngấm cái này, nghe cái kia, những cái nọ, đi với mai này những thứ mình thích ngấm, nghe rồi thích ngửi, nếm, sờ, chạm, nó sẽ bị thay đổi theo thời gian. Thì lúc đó cái tham với mình nó sẽ nhường chỗ cho cái sân.

Còn riêng cảnh thiền, sự phân hủy vô thường tàn khốc đó nó chuyển qua theo cái cách là lúc có lúc không, chứ nó không có thay đổi bị tàn khốc dễ ghét như là cảnh dục. Cảnh dục có lời nói ở ngoài, nó chỉ một lúc có lúc không, nó còn là lúc vậy lúc khác. Cái này quý vị ghi giùm tôi cái này nha, năm cảnh dục là lúc nó có hai kiểu vô thường: lúc có lúc không, và lúc vậy lúc khác. Còn cảnh thiền nó chỉ có một cách vô thường thôi, đó là lúc có lúc không. Chứ mỗi lần nó có thì nó y chang như vậy. Mỗi lần nhập xong thì nó cũng giống như bao nhiêu lần nhập trước, xong cái nó có mặt cũng có y chang tiếp, nó cùng một kiểu vậy đó, đó là trong thiền nha.

Đây là lý do vì sao mà vị A-na-hàm không thích trong năm dục vào chắc nữa, thì vị đó cũng không còn tâm sân nữa, vì đâu còn tiếp tục thích trong thiền. Nhưng mà cảnh thiền nó không có cái kiểu vô thường mà lúc này lúc khác, mà nó chỉ có vô thường theo cái kiểu mà lúc có lúc không, cho nên nó không bị sốc, không bị sân. Riêng trong năm cảnh dục, nó có hai kiểu vô thường: lúc vậy lúc khác và lúc có lúc không.

Phải chứng minh nhé, chứ như bây giờ tôi thích ăn bánh xèo, có người hỏi tôi muốn sự thích ăn bánh xèo nó ra mà hiển pháp của loài bánh xèo đâu, hoài là bởi vì tôi không có phải lắm. Tôi bị cao máu, cao đường, quê nhà mẹ nó lắm, nhưng mà thấy cái bánh đó thứ nhất là nó dễ nhớ. Đó là quốc hồn quốc túy của Việt Nam mình, là gói cuốn, rồi chả giò, bánh xèo, rồi phở, rồi bánh mì. Đó là năm món mà được báo New York Times nó kể là một trong 100 món ăn đường phố ngon nhất thế giới, và được lòng khách Hàn Quốc nhất nha.

Cho nên nó làm bố, đừng nhắc tới, mà nhắc đến bánh xèo cái là lúc nào tôi không có mặt bả, không lâu lắm rồi phải có chứ. Mà ra nào mình tên Nguyễn Facebook bằng sữa, mới nói cho biết, khen tôi thích bánh xèo hơi rồi. Thì là cái bánh xèo hồi mình mới đổ, ai dọn thịt nó có con thiệt, nó nóng thiệt, nóng giòn thơm. Nhưng mà trong vòng 5 tiếng đồng hồ là bắt đầu nó không còn nóng, nó không còn giòn, và mùi thơm của nó bắt đầu nó nhạt. Thì cái thèm của mình với nó bắt đầu say rồi nha. Rồi từ năm tiếng mà nó cộng thêm 10 tiếng nữa, 15 tiếng, rồi 24 tiếng, 36, lên tới 48 tiếng, lấy

bánh xèo đó đem đi liệng luôn nha. Cũng là bánh xèo đó thôi, nhưng mà nó lúc vầy lúc khác.

Còn riêng cho cảnh thiền, không có cảnh liễn, mình nhập vào cái thiền một đất nước nữa, gió, xanh, vàng, đỏ, trắng, thư sinh cảnh sát, mỗi lần mình nhập vào cái thiền với các trình độ sơ, nhị, tam, tứ thiền, thì đừng nói lẫn mình, cái gì nó hiện lên trong tâm của mình thì trước sau nó là tinh khôi, có nghĩa là thiền nó chỉ là vậy. Ví dụ như mình nhập thiền trong 1 giờ, 2 giờ, 3 giờ, một ngày hai ngày nhà thì cái đều luôn luôn như vậy, thiền là vậy. Ủ thì thôi nha, nữa là ngày mai, kia, mốt, nọ, bay ngày 4 ngày ra, mình mình quay, đó là mình nhập định bạn được một cái nữa thì nó vẫn tinh khôi, như thuở nào nó không có thay đổi. Còn cái bánh xèo, những khoản gì vậy cu, phản ứng bản như vậy cái.

Thì nó vẫn tinh khôi, như thuở nào nó không có thay đổi. Còn cái bánh xèo, cái gói cuốn thì sao? Cái bánh xèo nó vẫn như vậy, cái miếng gói cuốn nó vẫn phải như vậy, mà mình phải thay đổi cái khác. Còn bản thân cái bánh xèo đó, cái miếng gói cuốn đó thì rõ ràng qua thời gian nó không còn giòn nữa, bắt đầu nó thiu, cá nhân nó bị thiu từ đầu đến chân. Nước chấm, đồ chua thì nó hôi, bị chua. Mình để bao nhiêu nó còn lên mốc lên meo nữa. Nhớ cái đó. Cho nên đối với vị Tư-đà-hàm, vị Tam quả, à nhầm, vị A-na-hàm nữa, là vì hiểu mọi thứ là khổ, là vô ngã vô thường, cho nên vị đó, vì A-na-hàm vị Tam quả cũng còn chút ít tham sân si còn, nên như vậy đó.

Không còn nữa, tà kiến nữa bị dứt, không còn, à, hoài nghi nữa, cho nên vì nó không nhìn mọi sự mọi vật như là phàm phu nữa. Lên đến cái vị A-na-hàm được coi như dứt hẳn cái niềm đam mê trong dục, trong sáu trần, ở trong năm dục. Chính xác nha, ở trong cái pháp, à nhầm, ở pháp này nó cũng chỉ còn lại cái niềm đam mê trong tiền thôi, chứ còn thấy pháp, có nghĩa là những cái suy tư nào mà liên hệ tình dục cũng không đủ làm cho vị đó ấn ú, vì vị đó đâu có còn thích trong dục nữa đâu.

Còn mình thì sao? Đối với mình nó hiển hiện ở cả sáu tầng luôn. Tôi cách ăn ngon, cho nên tôi nghe cái mùi đồ ăn nó cũng thích, tôi ném rồi cũng thích, mà tôi đưa tay

tôi bóp cái dần, dọn cái bánh xèo tôi cũng thích, mà tôi nằm ngủ tôi mơ thấy bánh xèo tôi cũng thích, mà tôi tưởng tượng cái bánh xèo cũng thích. Có nghĩa là cái bánh xèo nó biểu hiện qua cả sáu trần. Chỉ còn riêng cái vị A-na-hàm mất, thì coi như là năm tầng nữa, là lại các ngài không có thích nữa, cho nên nó không biểu hiện ở bất cứ cảnh nào trong sáu cảnh hết. Khoan đã, chỉ còn lại còn có pháp thôi, cảnh pháp định nghĩa là cái cảnh, cái đối tượng suy tư nào mà nó nằm ngoài, không dùng vật chất. Nhớ nha, nhớ cái này quan trọng lắm nha.

Cho nên ở đây đó, cái nguyên nhân mà nên dẫn đến tâm tham đó là sự lưu ý đến khía cạnh đẹp của sáu trần. Và hễ anh có lưu ý đến cái cảnh đẹp của sáu trần thì anh bèn đương nhiên là có cái gì? Lưu ý đến khía cạnh xấu của sáu trần. Cuối năm chạt vật chất nha. Như vậy thì cái điều kiện để có tâm sân chính là cái sự lưu ý đến khía cạnh mặt trái của các trần.

Còn cái tâm si ở đâu nó ra? Là nó do cái sự vọng suy tư, là suy tư không hợp lý. Tiếng Pali là *ayoniso manasikāra*. Ở đây Ngài Bên Con giúp trả lời, không có nhiều lý có nghĩa là sao? Em đừng dại, nó rất là rõ. Ông cái vô thường thì mình tìm cách để mình tin tưởng, thì bọn nó hiểu lầm nó là còn hoài, lâu bền. Trong cái khổ thì mình tìm đủ mọi cách để mình tự chứng minh, tự thuyết phục mình rằng đó là hạnh phúc, nó ngọt ngào, thơm ngon, béo bùi, hấp dẫn. Còn trong cái vô ngã thì mình tìm đủ cách để mình tự chứng minh, tự thuyết phục với mình nó là tôi, nó là của tôi nha. Trong cái không đẹp thì mình tìm đủ mọi cách để mình kiếm, mình chứng minh với riêng mình rằng nó đẹp.

Hễ không hợp lý, nó nghe không, nhìn thấy vạn hữu đúng như cái bản chất của chúng, thì cái sự suy tư không hợp lý này nè, nó chính là cái nguồn cho tâm si nha. Người có học A-tỳ-đàm á, có gì nó coi, à đó là phóng dật và ca, à hoài nghi. Thì cái si ở đây nó chỉ cho cái phóng dật, hoài nghi đó, là sự cũng giật. Vì sao cái gì phóng dật? Là nó có là do không có định, không có niệm, thì gọi là phóng dật. Tâm nó lăng xăng giống như là

vì sao cái tâm suy xét vật nó có, là do không có định không có niệm thì gọi là phóng dật. Nó lẩn xẩn giống như là cái đồng tro mà bị liệng một hòn đá vô rồi nó cũng lên vậy. Là gì cũng vậy. Nhưng mà cái tâm suy xét vật chẳng phải hoài nghi, cái ông nó mà lại gốc của tham. Cho nên ở trong Chi Pháp nói rằng trong 12 tâm bất thiện, riêng cái tâm suy xét vật nó không có khả năng tạo ra cái quả tái sinh, nó không có tạo ra quả đầu thai. Đó là một chuyện.

Chuyện thứ hai, chính vì cái tâm suy xét vật nó không có nguy hiểm cho nên mãi đến cái quả vị A-la-hán mới chấm dứt. Nghĩa là nó cũng là phiền não, nhưng mà nó có thể đồng hành cùng vị thánh thấp tới lâu, chứ cái gì nó đặc La-hán mới hết. Còn riêng cái ông thầy hoài nghi, lòng độc cho sinh tử nha, cho nên Chi Pháp đặc Tu-đà-hoàn rồi dứt khoát là phải chấm dứt thân kiến, hoài nghi.

Giống như là cái cái lựu đạn giống như thế mìn vậy đó, thẳng là một thứ độc được chết người, cho nên chuyện đầu tiên khi mình đặc Tu-đà-hoàn, chuyện đầu tiên là đương sự phải tháo gỡ, phải vô hiệu hóa, trong cái nó liền bị ngộ độc, nó nằm chết người mà nha.

Và chính vì không còn thân kiến, không còn hoài nghi, không còn thân kiến, không còn hoài nghi, cho nên là cái vị Tu-đà-hoàn mang tiếng rằng mang biết là phiền não 10 chiến sĩ vị nó còn bảy, mất ba. Đó là trên cái tiếng nói cho vui vậy thôi. Chứ thật ra quyết liệt không còn khả năng sanh tử. Nói với vị này là có lừa có lười biếng có dễ duôi cách mấy thì vị này chỉ còn có ráng lăm là không có là bảy kiếp nữa.

Vì sao vậy? Vì mà không còn thân kiến, vị này không còn hoài nghi. Hoài nghi là gì? Hoài nghi là cái lòng hoang mang về bản thân, không biết mình là ai, ở đâu, mình từ đâu tới, mình sẽ về đâu, và bây giờ mình nên làm gì. Điều gì nó không còn, không còn cái hoài nghi đó nữa nha. Vì nó không còn nghĩ về mình như là nghĩ về ai đó nữa, mà vị này chỉ biết rằng cái danh sắc này do duyên mà có. Nhờ có sáu căn sáu trần, do duyên thì sáu xúc mới có, có sáu xúc nên có duyên thọ lạc nên nó có buồn vui hạnh phúc và đau khổ. Mai này hết duyên rồi thì không còn tái sinh nữa.

Vì nó hiểu như vậy nó cho nên vì nó hoàn toàn không có nghi ngờ gì bản thân mình hết, rồi chính vì vậy cho nên vị này nó là đứng trước một cái chết rồi vị này không có cách chuyển gì hốt hoảng được. Bởi vì vậy này ra đi với một cái niềm xác tín sắt son là đây là đã đến lúc cái khối ngũ danh sắc này nó đã tan để nó tìm về một cái hình thức hiện hữu khác. Vì nghĩ như vậy cho nên ra đi trong sự tỉnh táo. Vị Tu-đà-hoàn dù sao đi nữa cũng không có cái khả năng sanh đạo, và đồng thời đại đa phần dài tháng giờ ông tìm vị Tu-đà-hoàn không có khả năng đầu thai kiếp thứ tám là vậy.

Bởi vì cái anh hoài nghi ảnh độc kinh khủng. Mà còn có thân kiến rồi còn có hoài nghi, mà còn có hoài nghi này mới còn có khả năng sanh tử bất tận nguyên niên man thiên thu nha. Còn cái anh hoài nghi mà về là danh sắc không còn nữa, đây anh đã lỡ lời anh không còn nữa, thì cái vị thánh đó không còn khả năng luân hồi nữa nha em.

Mà cái con đường nào mà dẫn đến cái gì hoài nghi đã nói rồi đó, chính là cái sự không khéo tác ý, không khéo suy tư. Thì không khéo là gì? Tác ý ở đây có nghĩa là không khéo, tác ý có nghĩa là trong cái vô thường nghĩ là thường, trong cái khổ nghĩ là lạc, trong cái vô ngã nghĩ là có tôi và của tôi, trong cái không có vẻ đẹp lại nghĩ là có cái đẹp. Và ở đây sẵn vui nói luôn, có rất nhiều vị biên soạn.

Tôi và của tôi trong cái không có vẻ đẹp, chị lại nghĩ là có cái đẹp. Và ở đây sẵn vui, tôi nói luôn, có rất nhiều vị biên soạn, diễn giảng lại có cái hiểu lầm thế này. Hành giả nên quán sát như sau: nghĩa là tóc, lông, móng không có đẹp. Vậy có xấu? Tôi xin thưa, chính bản thân tôi đi nhà, lỡ miệng tôi cũng có nói như vậy. Nhưng mà tôi nói rõ, long móng nằm, lông móng lở móng tôi mới nói. Tao chỉ ra, đúng ra khi không có cái đẹp thì làm gì có cái xấu, hổ quá tùm lum mới nghe kịp không, alo.

Có rất nhiều vị giảng như vậy đó, rồi làm cho phật tử cũng hiểu lầm, là lượng là quán tóc, lông, móng, da ra để thấy cái thân này nó là xấu. Có phải, có phải nói như vậy không? Có sai, nhưng mà nó vô cùng nguy hiểm và vô cùng phi lý. Là vì sao? Là vì khi nó không có cái đẹp thì làm gì có cái xấu. Cho nên quán tưởng bất tịnh, quán tưởng về tử thi, chính xe cút kít là không thấy nó đẹp nữa, đủ rồi. Còn mà cái chuyện

mà quán thì thấy nó là xấu, đó là không phải sai, nhưng mà nó là bước đầu, nó là first up cho mấy cái tay mà tào lao sơ cơ hạ căn. Chứ còn nếu mà nói rõ ràng, khi không có cái gì xấu, cái gì dở hết, chưa ba má tùm lum, nha em.

Quá rõ, quán tử thì chỉ để thấy nó không có đẹp là đủ rồi. Khi thấy nó không có đẹp thì tốt nhất mình không còn thích nó nữa, không còn thích, cũng không còn tập để. Không còn tập để có nghĩa là khổ để đẹp luôn. Một, không có tập lấy cái gì mà nó để lại cái khổ để. Trời, đó là cái thứ nhất.

Thứ hai, khi mà mình thấy rằng mọi thứ nó không có cái gì đẹp thì trong khi đó hành giả cũng thấy rằng không có cái gì xấu. Bởi vì còn thấy có cái đẹp thì tham nó đâm chồi ra, mà còn thấy có cái xấu thì cái sân nó đâm chồi ra. Nhớ nha. Cho nên ở đây, sáng nay tôi lại nói luôn cái chuyện động trời này, là có những ý kiến lửa, nhưng tôi vẫn nói, và tôi đứng yên đây cho bà con ném đá cho vui nha. Em gửi pháp và âm thanh rất nhiều, vì ký hiệu lầm thế này: cứ đề mặt tử ra mà dạy là các con, các vị, các người đại chúng. Nhớ nha, quán rã, quán tử thì, để thấy rằng nhà chơi tùm lum lala. Nói như mẹ không có sai, nhưng mà nó được kết nối rất nguy hiểm, bởi vì nó là những cái cách dễ tịc mà mình dính lên.

Kề tai nói nhỏ cho nhau nghe đầu nhé, em cứ gọi là tôn chỉ rõ ràng, đồ hoặc không phải như vậy. Tôi nhắc lại, quán thể trước, quán tử thì, chỉ để thấy nó không có đẹp là đủ rồi. Trước khi mình chứng ngộ lắm thì vị ấy không còn thấy nó dở, nó dở, nó bị, nó chỉ thấy rằng nó không có đẹp, nó không có gì đáng để mình thích. Mà khi nó là không có gì đáng để mình thích thì nó đã là zero. Mà đã là zero thì làm gì có âm trong đó cho mình học toán nó bị, nhớ không. Không cộng, không có trừ. Đây là không cộng, không trừ, chứ không phải là không cộng nghĩa này nó chuyển qua trừ. Có phải 20 cộng mà cũng không trừ luôn, cho nên nó là con dê rồi, nghe, nó nằm giữa cộng và trừ, nằm giữa âm, bình dương. Nga này, thật sự là giải thoát nằm ngoài nha tao, cái nào cũng chửi nha. Đúng là quá đủ rồi nha, nhớ đạo này rồi.

Như vậy thì cái bài kinh này, này giờ sao như vậy, quý vị ngài giảng vẫn sơ như vậy. Mà làm ơn đọc chú giải, mình có gặp phải một kinh đầu, chứ giỏi nhiều kinh, để thấy rằng vì đầu có tham, vì sao lưu ý đến khía cạnh đẹp của sáu trần. Mà vì lưu ý cảnh đẹp sáu trần, có lưu ý cảnh đó, tao mới có một cái chuyện đương nhiên tiếp theo, đó là lưu ý đến cái xấu của sáu trần để có tâm sân. Vì nhà có lưu ý đến cái đẹp luôn cái xấu đó, cho nên chúng ta mới rơi vào hoàn cảnh thứ ba, đó là sự

có tâm sân. Vì ở nhà có lưu ý đến cái đẹp luôn cái xấu đó, cho nên chúng ta mới rơi vào hoàn cảnh thứ ba, đó là sự suy tư không hợp lý.

Cho nên nền tảng của cái chú ý, của cái việc mà chú ý đến ý xấu đó, nó mới nảy ra cái thứ ba, đó là chúng ta thấy cái thường trong cái vô thường, đi tìm cái vui trong cái khổ.

Thực ra, nếu mà nói cho rốt ráo thì không còn khổ và vui, không còn đẹp xấu, mà nó chỉ còn danh sắc, ngũ uẩn. Nhà cái cách nói này cũng dễ bị chém, nhưng mà phải nói thôi. Cứ là mới đầu mới tu Tuệ quán thì mình còn bị ngứa, mà chỗ là tôi ghi nhận, tôi thấy, tôi chánh niệm, tôi thanh tịnh, tôi thiện. Rồi thêm một bước nữa, biết rằng đây là ác, đây là không sạch, đây là xấu, đây là thiện, đây là ác. Nhưng mà tới một bậc nữa, nó chỉ còn có cái danh sắc, ngũ uẩn, chỉ còn cái danh sắc, ngũ uẩn. Lúc bấy giờ nó không còn đẹp xấu, không còn thiện ác nữa, mà nó còn lại danh sắc, ngũ uẩn. Nó chỉ còn là khổ đế, nó chỉ còn là tâm, còn duyên, là đạo. Thì chỉ còn lại bốn cái này thôi.

Nhớ giùm, ở trong cái khổ, trong cái tập, cái diệt, có thấy cái thiện ác trong đó hay không? Đối với người sơ cơ thì có. Những cái kiểu mà tập học cái kiểu bên B, nằm ngửa bú bình, thì thấy có vậy. Mà nếu nói rốt ráo trong một cái sát na chín đạo cấp tắt thì làm gì có khổ đế mà còn thiện ác trong đó. Đây là khổ đế, tập đế, đây là khổ đầu quá của tâm, là đủ rồi, làm gì có.

Sáng nay đừng, tôi đã chạm vào một đồng cứng, ổ kiến lửa rồi. Bữa nay tôi đứng sang thai giữa trời cho bà con ném đá. Ok, một vậy là xong. Mày kêu nó là nó đi về, mình qua bài kinh khác.

Bây giờ cho tôi xin hỏi là bài kinh sáng nay mà có ghi âm đàn hoàng không? Bài kinh sáng nay mà không ghi âm là bà con mất sáng một đời. Bởi vì ngày mai, chiều nay, trưa nay mà kêu giảng lại cái đề tài này, mà bằng cái nội dung này, thì tôi nghĩ rằng chỉ có một phần trăm tôi giảng được thôi. Bởi vì tôi bị ông ứng bà nhập. Tôi chỉ nói chung có một lần nào đó thôi, rồi có thể một năm nữa, một tháng nữa, một tuần nữa, thì đến khi nào mà nó nhập tới lại thì mới nói được. Khi nào mà bà đó đi rồi, đã tan rồi, tôi không có giảng được nữa. Nhớ rồi đó, chứ đừng có tưởng là cái nó tôi nói, là mai mốt gặp tôi bắt tôi nói nữa, thì lúc nào cũng có. Bà cô đã đi rồi thì cứ xác là mày nói mới được. Nhớ nghe, cũng được, lên đồng thì ráng mà ghi âm.

Ok, tiếp kinh thứ hai là kinh gì? Trời kể chuyện đi ăn tiết canh ngựa, chứ bất thiện đế. Đây các tỷ-kheo, có ba cái căn bất thiện. Đây các tỷ-kheo, thế nào là ba? Tham là gốc bất thiện, sân là gốc bất thiện, si là gốc bất thiện.

Những bài kinh này cái đoạn đầu rất kinh. Anh nghe tại sao lại là tham sân si là gốc bất thiện? Là bởi vì sao? Vì với cái sự tác động của tâm tham, ta làm tội ác, hại mình hại người. Với cái sự tác động của tâm sân, ta làm vô số điều ác, hại mình hại người. Với cái sự tác động của tâm si, chúng ta cũng làm vô số điều ác, hại mình hại người.

Tại sao gọi là vô số? Vì nhiều quá, kể không hết thì gọi là vô số. Nhớ nha. Thì cái tâm tham là gì? Do tác ý đến vẻ đẹp của sáu trần, chúng ta mới làm bao nhiêu là cái tội ác. Để có được, mình kiếm tiền, để đeo đuổi, để chiếm hữu, để bảo trì những gì mình có. Ngay cái giai đoạn mà kiếm tiền đó là mình đã làm bao nhiêu cái ác rồi. Có được nó rồi, mình thưởng thức nó, hưởng thụ nó, mình tạo bao nhiêu cái ác rồi. Để bảo trì nó, là giữ gìn cái mình đã kiếm được.

Có rồi mình thưởng thức nó, hưởng thụ nó nữa, mình tạo bao nhiêu cái ác. Rồi để bảo trì nó, là giữ gìn cái mình đã kiếm được đó, là mình tạo bao nhiêu cái ác. Đó là cái tội khổ do tham mà ra.

Còn cái sân, do bất mãn cái này cái kia cho nên chúng ta mới tìm đủ cách để mà đối phó, để mà trốn chạy. Để đối phó và trốn chạy, ác gì mình cũng làm.

Tôi kể bà con nghe chuyện, coi vì sợ, thấy khổ, bệnh. Bệnh khổ quá. Chỉ riêng cái bệnh mà khổ nữa. Tôi là nhà quê, tôi biết nhiều cái bài khác, nó không có tướng tượng được. Bắt cả thằn lằn, bắt mối, không cho nó chạy thoát luôn miệng, có ai biết người đàn ông tên rồi. Cái con chuột, những con chuột chù, mà chuột cắn lấy nó bọc đất sét nung cho nó thành, cho đập nát ra uống. Trị bệnh tào lao bí đao, nào muốn có biết. Nhưng mà tối đó, mà lúc đó nữa rồi, vì sợ bệnh mà cho nên bắt cho con tắc kè móc mắt bỏ vô bình rượu ngâm quất luôn. Rồi rắn, con rắn mẹ bìm bịp, cái giống gì cũng đem ngâm rượu uống để chữa bệnh thấp khớp đau nhức cái gì đó. Cũng là, nói chung là để chạy trốn cái mình ghét.

Vì đói quá, kẻ thù chỉ nhắm nào cũng làm mình. Để đối phó với những cái cảm giác mà mình sợ, mình ghét, thì chuyện ác gì mình cũng làm, chỉ vì chạy trốn cái mình ghét. Tôi nói gọn, là chạy trốn cái mình ghét. Vậy là sân kia.

Chính vì để đối phó, để chạy trốn cái mình ghét, cái mình cũng như ở đó, là chuyện gì mình cũng làm, vì mình muốn giải quyết cái khó chịu của bản thân. Chuyện gì mình cũng làm. Đó là cái tội ác của tâm sân.

Tâm si là sao? Do không thấy bốn đế nhẹ, cho nên chúng ta mới làm đủ thứ tội ác khác, làm đủ thứ ác bằng tâm tham, bằng tâm sân. Nhớ nghe tôi nói lại cho bà con nghe. Tội ác được tạo ra bằng tâm si là sao? Tội ác được tạo bằng tâm si có nghĩa là do không biết bốn đế cho nên chúng ta mới chạy theo hai hướng hành động: hành động dưới sự tác động của tham, bằng sự tác động của sân. Thì như vậy, chạy lại bước hành động nào cũng có nghĩa là đang chạy theo có sự tác động của si.

Viết thể hiện, có hiểu ông ta trái đất, sự do không hiểu bốn đế đó là gì, đúng chưa, rồi nên ta mới có hai hướng hành động sau đây: hành động theo cái sự tác động của tham, hành động theo có sự tác động của sân. Nó mới có thể dẫn đến hai cái hướng hành động đó. Cho nên bản thân si cũng gọi là gốc, gốc của tội khổ trầm luân.

Cái bị ngăn kíp chưa, người tới có đoạn thứ tư. Thứ tư, thứ tư, thứ tư. Như vậy, này các tỳ-kheo, người này được gọi là người nói vu trời nó Phật pháp. Vì sao vậy?

Ở đây Ngài nói rằng, ngoài cái chuyện mà chúng ta nghe, ngoài cái chuyện mà chúng ta gọi là hành động, hành động theo cái sự tác động sai sử điều khiển của ba chướng, thì nó bắt chuyện. Chỉ nghe cái từ, cái gốc của cái thái độ sống, ba nguyên tiền nào đó, nó mới dẫn đến cái thái độ nhận thức, đánh giá và nhận xét về chúng ta, về đời sống. Và nó có vắn sai lệch nha các bạn.

Sai lệch là gì? Chúng ta nói dối, chúng ta vu cáo người khác. Có nghĩa là bản thân mình hiểu sai, thấy sai, cho nên những cái phát biểu của mình về người khác cũng sai. Cũng trong cái Tăng Chi này, Ngài dạy rằng một cái người mà tán thán với kẻ không đáng tán thán, bài xích, vu vạ bay cái kẻ không đáng bài xích, không có đáng chê bai, chỉ hai cá nhân này cũng đủ sa vào địa ngục.

Hồi nhiều năm về trước, đọc cho nó thế này.

đánh bài xích không, đánh chê bai chỉ hai cái nhân này cũng đủ sa vào địa ngục. Hồi nhiều năm về trước đọc cho nó thế này thì nó kỳ vậy ta, mình chê cái người không đáng chê, mình khen người không đáng khen, thì cái đó nó nhẹ chứ có gì đâu mà đi địa ngục. Nhưng mà tuổi này già, tóc muối tiêu được thì mới hiểu. À thì ra ở đây ngài nói là chết người nặng lắm. Người không đáng khen mình mà chê, người không đáng khen mà khen, có nghĩa là sao? Có nghĩa là mình chạy theo, mình thờ phụng, mình thờ phụng cái đối tượng không có xứng đáng. Và chê bai có đối tượng có mức độ đạo hạnh, mà có vấn đề nó lớn như vậy.

Bây giờ chỉ xem chữ này có nghĩa là gì? Có nghĩa là sắp thái độ tâm lý của mình đối với người khác. Có nghĩa là mình thờ phụng, mình đi theo cái đó, tôi không ra gì và coi đó là minh sư, coi tà sư là minh sư, coi minh sư là tà sư. Việc đó nó làm cái nguồn của tội khổ. Tại đây là do có tham, có sân và có si, chúng ta mới có nhận xét sai lầm, có các phát biểu sai lầm về người khác. Cái này quan trọng lắm.

Và đời sống này phải nói quái dị vô cùng, cái gì với nó không có ghê về cách các tỉnh tuyên truyền, tuyên truyền tạo ra cái sự lây lan cảm nghĩ bậy ra cho người khác. Cho nó là cái đại quá thì người ta mình tào lao, mình đủ rồi, mình tào lao, mình cách là mình đem nó ra quần chúng để mà mình đưa đi rao giảng, là hạng người còn nhiều hơn nữa.

Và để chấm cái trường hợp lây lan cảm nhiễm nguy hiểm này thì bản thân mỗi người có cái đầu nó sáng suốt, mà nó bình tĩnh một chút. Ngày hôm qua mình học rồi. Không, ta nghe cái điều gì đó chớ nên bác bỏ, mà cũng thôi đừng có vội vã chấp nhận, mà chúng ta phải bình tĩnh ngồi lại để xem coi cái điều đó nó có thuận ứng với cái đạo lý thánh hiền không. Cái điều đó nó có giúp cho cái ác của mình đã có mà chưa có, thì nó tăng lên không. Nó có giúp cho những cái ác đã có mất đi, những cái ác chưa có nó đừng có. Hoặc là cái điều đó các thiện chưa có được có rồi, có rồi được phát triển hay không, thì mình phải để quan sát cái đó.

Những người học đạo, học để cái đó chỉ còn mình. Nếu mình không có chánh niệm, dám thức, dám mình, là chỉ dám, giám định gì nữa, thì không có cái chánh niệm dám thức, không có khả năng nhận xét tự thân, thì coi như là mình rất dễ, rất dễ cả nghe con bạc cho người khác, để tạo thành nên là cái nạn nhân của những cái tuyên truyền rao giảng sai lạc. Nhớ nha.

Cho nên ở đây sau khi nói về cái tội khổ của tiền ảo thì đến cái một thứ tư này ngài mới nói rằng nghe cái nói cái chiều sâu, chiều sâu và chiều rộng. Ngài nói rằng từ ba cái đó nó dẫn đến cái sự khác đi giữa hiền thánh. Thế nào là ngôn ngữ của hiền

thánh? Vì hiền đã chứng ngộ, cho nên ngôn ngữ của người chứng ngộ không giống ngôn ngữ của người phàm phu.

Thế Tôn nói riêng, nhân vật hiền thánh ba đời nói chung, khi mà các ngài nói cái gì nó phải hội đủ bốn cái điều kiện sau đây. Một là kalaqua di, là phải nói hợp thời. Bởi vì mình muốn làm việc gì thì cũng phải có thời điểm thích hợp, các công việc đó mới có hiệu quả, nó mới kết quả như ý. Cho nên đầu tiên là phải hợp thời, đại ca là quên đi.

Thứ hai nữa là thấp thoáng qua đi, có nghĩa là cái đó nó phải có cái lợi ích. Chỉ còn cái đó lên đều phím vô, bỏ nói gì.

Cái điều thứ ba nữa đó là nó phải là cái khứ đã qua đi, nó phải đúng với sự thật. Đúng với sự thật, hữu ích rồi, đúng

Cái điều thứ ba nữa, đó là nó có phải là cái khứ đã qua đi, nó phải đúng với sự thật. Đúng với sự thật, hữu ích rồi, đúng thời được. Cái thứ tư nó là mettā, là từ nói bằng từ tâm, nói với cái ý xây dựng. Cả bốn cái điểm này hội đủ trong mỗi câu nói dài ngắn của chư Phật và Thánh Hiền ba đời mười phương nói chung.

Mà vì đâu mà có được cái những ngôn ngữ này? Là bởi vì người ta đã sống ngoài cái vòng điều khiển, ngoài cái tầm ảnh hưởng tác động chi phối của phiền não. Còn có kiểu nói năng ngược lại là sao? Ta nói phi thời, nói sai sự thật, nói vô ích và nói không có bằng từ tâm.

Nhớ, cái khứ nó rất là quan trọng. Cho nên mình tu là mình tu cho mình đúng, nhưng mà mình phải thường xuyên xem coi cái tác động của mình đối với thiên hạ muôn phương nó đang ở cái tình trạng nào, tích cực hay tiêu cực. Bởi vì có nhiều vị bản thân tôi thì ok, nhưng mình sẽ kích hoạt cái động lực nơi người khác, một là rất hạn chế, hai là nó rất là tiêu cực.

Có nhiều vị nữ giới, mình nhìn mình thấy ghét lắm. Có nhiều người đi chùa làm phước mạnh tay lắm, nhưng mà cái kiểu lòng ở nhân gian ghét những giọng đó luôn. Yêu bản thân người đó là ok, nhưng mà cứ xúc tác với tha nhân lại rất là phiền. Cho nên mình tu cho mình, nhưng mình cũng phải lưu ý đến cái ảnh hưởng của mình nó có tiếng vọng chung quanh. Mình sống có trách nhiệm chút. Mình đâu phải gõ đá đâu, xin có mặt mày không màng với người chung quanh, xong rồi sống kiểu xuống rú đá, rồi nói tôi mệt quá, mệt rồi.

Bây giờ tiếp nào là ta căn bản của thiện, đó là không tham sân. Không tham là gì? Trong tam tức là không có lưu ý, không có quan tâm đến cái khía cạnh mỹ tướng của sáu trần. Không sân tức là không có lưu ý đến cái khía cạnh mặt trái của sáu cảnh. Hồi này mình học rồi. Từ đây mới nói cái này, không tham có nghĩa là không có lưu ý đến những mặt phải, cái cảnh đẹp đó. Còn không sân đây đó là mình không lưu ý cái cạnh gây sốc.

Đây chỉ đơn cử thôi. Đây tôi nói lại, mình chỉ đưa ra, chỉ đơn cử một cái khía cạnh, một cái trường hợp. Chẳng hạn như là tu tâm từ có tới gần là 37 thứ pháp mà dẫn đến cái mục đích, dẫn đến cứu cánh để chấm dứt tâm sân, đó là 37 phẩm Bồ Đề. Nhưng mà nhiều khi tùy cái căn cơ của người ngồi trước mặt mà đức Phật có nhiều lúc ngài không có nói 37 mà ngài chỉ nói đến một trong 37 thôi. Cho nên người ta tới thăm Phật, ngài nói tu tâm từ, là cái nhiều người học đạo mà lơ mơ nghe như vậy cứ ôm chắc vậy đó, cái nói muốn trừ tâm sân phải tu tâm từ.

Tu tâm từ là một trong nhiều cách tu. Xem cách rốt ráo nhất là muốn trừ tâm sân thì phải, tôi nói gọn là bốn niệm xứ, còn nói rộng là 37 pháp Bồ Đề: ngũ căn, ngũ lực, thất giác chi, tứ chánh cần, tứ niệm xứ, bát chánh đạo. Đại khái như vậy thôi.

Vì khi mà tu từng nhóm ở trong 37 đó thì mình sẽ trừ được phiền não qua các tầng thánh. Ví dụ như 37, mình nói 37 thẳng ra, nó là cái kết nối phương tiện thôi, chứ 37 nó chính là bát chánh đạo đó. Chúng ta mà nói gọn là 37 thì nó rộng là 37, ngũ căn ngũ lực mà nói gọn là 37, tứ chánh cần nói rộng là 37, tứ niệm xứ nói gọn là 37. Các

vị làm ơn nhớ dùng cái này. Tao từng đều trong đó, nói gọn nó chính là toàn bộ những cái còn lại. Nhớ nha. Nói như vậy thì đi chỉ trừ tâm sân không phải.

Từng điều trong đó, nói giống nó chính là toàn bộ những cái còn lại, nhớ nha. Nói như vậy thì đi, chỉ trừ tâm sân. Không phải chỉ từ đâu, nó từ luôn, nhưng mà tùy với căn duyên của người ngồi trước mắt mới nói. Riêng nhà trọ này nói riêng, cái tâm từ, cái tôi lung tung có hiểu không? Tào lao luôn, có nghe không? Tùm lum có nghe hay không? Rồi ngủ hết rồi, đang nghe tiếng ngáy luôn rồi, ôi là. Giỡn cho vui thôi chứ tôi nói có gì buồn ngủ đâu nha. Chứ nói mà tôi nhắm mắt, mà tôi cứ giờ cái đầu của tôi buồn ngủ quá cả nhà. Nhưng mà bây giờ các cậu bắt đi, ok, bây giờ là tôi đã giảng xong cái bài này thì thôi nha, trời giảng bài ứng dụng từ, tôi mệt quá.

Chính vì chúng ta không sống trong cái sự điều động sai sử của phiền não, cho nên chúng ta mới có được một cách tác động tích cực lên thân, ngữ và lên những người chung quanh, em chẳng hạn, thông qua các con đường phát biểu. Chúng ta là những người nói đúng sự thật, nói đúng thời, là cái gì nữa, nói có lợi ích, rồi cuối cùng là nói bằng từ tâm. Nó có xây dựng, nó để giúp người.

Mà có nhiều độc đáo trong Phật pháp là gì, khi anh sống tốt cho anh cũng có nghĩa là anh đang tốt với mọi người. Mà chứ anh sống tốt cho mọi người cũng có nghĩa là anh đang tốt cho chính anh nha. Cho nên mình coi kinh, mình thấy Bồ Tát, có nhiều khi em thấy cái vẻ quên mình để lo cho đời, nhưng mà thật ra lúc mà các vị đang lo cho đời cũng là các vị đang bổ sung những phần làm cho mình. Tại mình nó là vậy đó, khi mình sống đẹp cho người cũng có nghĩa là đang đẹp cho anh. Mà anh đi mà ngày bỏ hết người vào rừng, anh tu một mình, nghỉ gốc cây một mình, nghỉ cũng có nghĩa là lúc này anh đang chuẩn bị một cái gì khác ngon lành cho cuộc đời này nha.

Cho nên tôi ghét nhất cái chuyện tào lao, người ta nói tu Tiểu Thừa chứ người ta là Tiểu Thừa tu chỉ ý mình. Nhưng mà tại sao mà tu chỉ mà nó trẻ con mà nó bú bình dữ vậy trời? Khi mà bản thân anh mà nó ngon lành thì thế giới mới có được một cái tấm gương ngon lành, nó có một cái minh sư ngon lành. Ăn rồi cứ chạy ra đi nhà là sao

nha em? Cho nên nhớ, anh tu tốt cho anh nhưng cũng có nghĩa là anh đang hoàn bị một con người ngon lành của anh. Mà anh đánh nhau với gốc cây, anh đào hố, anh chui xuống, anh ngồi thiền dưới, cũng là anh đang chuẩn bị một thứ, một cái món quà tặng ngon lành cho đời, theo kịp chưa.

Cho nên một người đóng bàn ghế thiện tâm ý là coi như người đó đã là một sự đóng góp cho đời. Tôi nhớ của nhà thơ nào quên tên: cha xin cảm ơn hoa đã vì thanh, ở trái đất vui từ những lẻ loi. Nó vô danh, có thể nó không có mùi, nó không có làm thuốc, nhưng mà nó lặng lẽ âm thầm nó vươn lên từ mặt đất, rồi ai đó là khách quá được nhìn thấy nó, cái lòng nó nhẹ đi một tí, có phải không. Từ đóa hoa vô danh thôi, không phải chỉ có đóa hoa lúc này nhỏ thôi, nhưng mà chỉ cần nó đẹp cho riêng nó, tự nó đã là đóng góp cho đời nhé. Cứ thử coi, nó là cái gì đó, cái làm việc làm mắt mèo có phải mình có hại đời? Hại đời nha. Mà nói gì với bí, mặt mèo không có gì, sống giỏi chỉ cần niệm cái này, tôi sẽ là một đóa hoa đẹp, dầu vô danh đến mấy, tới tôi rầu chết cũng không làm cho bụi mắt mèo nha. Ok.

Đây là lý do vì đâu chúng ta phải sống thiện. Với vị trí một người sống thiện, nhất bản con người nó đã là một đóng góp vào thế giới. Và nhiều lần, và rất nhiều lần tôi nói rồi nha, mình thấy một con kiến, một con ruồi, nó bé mọn, nó tầm thường thiệt, nhưng mà nếu mình nghĩ là

Nhiều lần tôi nói rồi nha. Mình thấy một con kiến, một con ruồi, nó bé mọn, nó tầm thường thiệt, nhưng mà nếu mình nghĩ là cái này, hết hồn, cái con ruồi muỗi, con ruồi ấy, trong cái dòng chảy mịt mù của luân hồi, chắc chắn lại có một chút nào đó nó tạo lên làm ông hoàng bà chúa. Nó sẽ là Võ Tắc Thiên đó, là Từ Hi Thái Hậu đó, lẽ ra nó là Hitler đó, là Tào Tháo đó, là Quy đen cá rô độc lập đó, tập lai đó. Cho nên hôm nay mình nhìn cái cảnh hiện tại cũng đúng, mà con ruồi nó nhỏ thiệt, nhưng mà xét trên cái bản chất vấn đề đó, tìm một người mà tu hành đang hoàng rồi, chứng thánh rồi, Niết bàn không còn sanh tử nữa, thì sự vắng mặt của một chúng sanh dầu là vô danh cách mấy cũng đều đóng góp tích cực to tát đáng kể cho cuộc đời.

Tôi nói lại lần nữa nha, một con ruồi mà theo dòng chảy luân hồi nó chuyển hóa, nó đặc đạo, thì nó đáng kể lắm. Là bởi vì từ nay trên thế giới vĩnh viễn mất đi một cái lẽ ra một con phải bị tiêu hủy. Lớn chuyện lắm nha.

Cho nên rồi, xong, hôm nay là bữa nay tôi chán luôn, kinh của cô Sách Đề ở quán hay, nhưng mà tôi ghi cho bà cái note này nè, ghi xong thì ngày mai mình học tiếp cho nó sang, cho nó đủ nha. Bài kinh Sa Môn Quả trong Trường Bộ là bài kinh đầy đủ nhất để mô tả cái hành trình tu trì của một tỳ-kheo nha. Tôi nói lại, bài kinh Sa Môn Quả trong Trường Bộ là bài kinh mô tả đầy đủ nhất về cái hành trình tu trì của một tỳ-kheo. Và bài kinh Trai Giới đoạn 70 này là bài kinh mô tả đầy đủ nhất về cái gọi là con đường tu hành của người cư sĩ nhé.

Cho nên cái người nào mà như vợ tôi, vợ đó, mà muốn đi nghiên cứu về đời sống một tỳ-kheo thiệt sa-môn chứ không phải là phá môn nhé, thì đọc cho kỹ bài Sa Môn Quả. Còn gái trẻ nào mà mới lừng tưng mù ni cư sĩ, mình phải làm gì, làm ơn đọc giùm bài kinh Trai Giới này, đoạn 70 thấy đàn bà, kinh này là nói toàn bộ cái hành trình của một người cư sĩ nha. Một người cư sĩ từ con số không mà lên tới con số một tỷ tôi nói, trong các thang giá trị tâm linh nha, thì chính là kinh này, bài kinh này.

Trước tiên, ngày mai tôi giảng đến đâu đến đó nhé, tới nơi tới chốn. Bữa nay là còn về mà nghiên cứu, nghiên cứu về kinh này rất là sâu. Mà nhắc lại, trong bài kinh này có tới ngàn lẻ một chuyện nữa chúng ta nói với nhau. Thôi thì chúc các bạn một ngày vui, một đêm đầy nhiều mộng đẹp, hẹn gặp lại ngày mai. Chứ bữa nay bài kinh này thì nó ngộ, là bởi vì đây là cái bài rất là sâu. Chúc các vị một ngày vui nha.